

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

[Ḥamishah Ḥumshe Torah]

‘im targum Onkelos, u-ferushe Rashi u-ve’ur ye-targum Ashkenazi

Sefer Ba-midbar

Premsla, Yitṣḥaq Itsaḥ ben Tsevi Hirsh

Ofenbakh, 569 [1808 oder 1809]

א

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10257

במדבר ב ג

תרגום אשכנזי יא

ל^ב אֵלֶּה פְּקוּדֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
 לְבֵית אֲבוֹתָם כְּרֶ-פְּקוּדֵי
 הַמִּחַנֹּת לְצַבָּאוֹת שְׁש־מֵאוֹת
 אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַחֲמִשָּׁה
 מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים: ל^ג וְהַלְוִיִּם לֹא-
 הִתְפַּקְדוּ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה:
 ל^ד וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר-
 צִוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה בֵּן-חָנּוּי
 לְדַגְלֵיהֶם וּבֵן נֶסְעוּ אִישׁ
 לְמִשְׁפַּחְתּוֹ עַל-בֵּית אֲבוֹתָיו: פ^א
 ג א וְאֵלֶּה תוֹלְדֹת אֹהֶרֶן וּמֹשֶׁה

(ל^ב) דיזעו זינד דיא מוזטרונג
 גען דער קינדער ישראל
 נאך איהרען פֿאַמיליען:
 אַללע געמוזטערטן דער
 לאַגער נאך איהרן העערען
 צוואַממען, און דער צאָהל
 זעכו הונדערט אונד דרייַא
 טויזענד, פֿינף הונדערט אונד
 פֿונפֿציג: (ל^ג) דיא לויים
 זינד ניכט מיט געמוזטערט
 וואָרדען, זאָ וויא דער עוויגע
 משה בעפֿאַהלען האַטטע:
 (ל^ד) דיא קינדער ישראל
 טהאַטען אַללעו וויא דער
 עוויגע משה בעפֿאַהלען
 האַטטע, זאָ לאַגערטן זיא
 זיך אונטער איהרען פֿאַה-
 נען, אונד זאָ צאָגען זיא
 אויז, יעדער נאך זיינס גע-
 שלעכטע אונד ביא זיינער
 פֿאַמיליע:

ג (א) פֿאַלגענדעו זינד דיא געשלעכטזערעגזטער אהרן אונד משה: צו

תרגום אונקלוס

רש"י

(ל^ב) אַלִּין מַנִּינִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבֵית
 אֲבוֹתָהוֹן כָּל מַנִּינֵי מִשְׁרִיתָא לְחִילְהוֹן
 שִׁית מֵאָה וּתְלָתָא אֲלָפִין וַחֲמִשׁ מֵאָה
 וַחֲמִשִּׁין: (ל^ג) וְהַלְוִיָּא לֹא אֶתְמַנְיָאוּ בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דִּי פְּקִידֵי יִי יִת
 מִשָּׁה: (ל^ד) וַעֲבָדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל דִּי פְּקִידֵי יִינִית מִשָּׁה בּוֹ שְׁרוּן לְמִקְסִיהוֹן
 וְכוּן גַּמְלִין גַּבְר לְזַרְעֵיתוּהִי עַל בֵּית אֲבוֹתוּהִי:
 ג (א) וְאֵלִין תוֹלְדֹת אֹהֶרֶן וּמֹשֶׁה

(א) ואלה תולדות אהרן ומשה ואיכו
 מזכיר אלא בני אהרן ונקראו
 תולדות משה לפי שלמדן תורה מלמד שכל
 המלמד
 ותמונתי: (ל^ג) והלויאי לא אתמניאו בגו בני ישראל כמא די פקיד די ית
 משה: (ל^ד) ועבדו בני ישראל ככל די פקיד יינית משה בו שרו לסקסיהון
 וכו גמלין גבר לזרעיתוהי על בית אבותוהי:
 ביוטא

באור

המחנות שהיו במספר תר"ג אלף תק"כ יחנו איש על דגלו) כי לא מנאוס עתה פעם אחרת
 (רמב"ן), וכתב עוד והזכיר כל זה להודיע שמימי המנין (שהי' באחד לחדש) עד שנתקנו
 המחנות וחמין לדגליהם וכן נסעו (שהיה בעשרים יום לחדש) לא נפקד מהם איש, וזה
 מעשה כס שלא ימות אחד מכל העם הגדול הזה תוך זמן עשרים יום, עכ"ל. וכן כתב הרשב"ע:
 ג (א) ואלה תולדות אהרן ומשה, תחלה מנה תולדות ישראל וחס"כ תולדות הלויים,
 אלא שהם חלוקים במנינם כמו שכתבנו בקדושתן כי אהרן ובניו נמשחו לכהונה ומשה
 וזרעו וכל אנשי שבטו לשרת את הכהנים במקדש כמ"ש ושרתו אתו (להלן י'), ומכאן באן דק
 תולדת

או
 דף
 ליו
 שר
 לו
 דף
 תלי
 בן
 ששה
 ת:
 את
 ארף
 יסעו
 לה
 איהרען
 ועו
 ע מאה:
 ואל בר
 ושכמא
 חמישי
 ושבע
 אליו
 מ"י, וכל
 ס דברי הס
 וכל פקו
 מחנות

בַּיּוֹם דִּבֶּר יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בְּהַר
 סִינַי: ^ב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־אֶהֱרֹן
 הַכֹּהֵן: ^א נָדָב וָאֲבִיהוּא אֲלֵעֶזֶר
 וְאִיתָמָר: ^ג אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי
 אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים הַמְּשֻׁחִים אֲשֶׁר־
 מִלֵּא יָדָם לְכַהֵן: ^ד וַיִּמַּת נָדָב
 וְאֲבִיהוּא לִפְנֵי יְהוָה בְּהִקְרַבְסָם
 לַעֲשׂוֹת זָרָה לִפְנֵי יְהוָה בְּמִדְבַּר
 סִינַי וּבָנִים לֹא־הָיוּ לָהֶם וַיְכַהֵן
 אֲלֵעֶזֶר וְאִיתָמָר עַל־פְּנֵי אֶהֱרֹן
 וְאֲבִיהֶם: ^ה

צו דער צייט, דאָ דער עוויגע
 מיט משה רעדטע אויף דעם
 בערג סיני: (ב) דיזעז זינד
 דיא נאמען דער זאָהנע
 אהרן, דער ערזטגעבאָהרנע
 נדב, זאָדען אביהוא, אלעזר
 אונד איתמר: (ג) דיזעז זינד
 דיא נאמען דער קינדער
 אהרן, דיא צו פרויטערן
 געזאלבט וואָרען: דיא ער
 נעמליך צום פרויטערצאמטע
 איינגעזעצט: (ד) עז שטארבן
 אָבער נדב אונד אביהוא
 פאָר דעם עוויגען, אַלזּ ויז
 פאָר איהם אין דער וויזטע
 סיני געמיינעז פֿיאר בראַט־
 טען, אונד הינטערליסען
 קיינע קינדער: אלעזר אונד
 איתמר פֿערוואַלטעטן אַלזּ
 דאָז פרויטערצאמט אונטער
 איהרעם פֿאַטער אהרן:

וַיִּדְבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
 הַקֹּרֵב

(ה) נון רעדטע דער עוויגע מיט משה אונד שפראך: לאַם

תרגום אונקלוס

רש"י

בַּיּוֹם דִּבֶּר יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בְּהַר
 סִינַי: (ב) וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אֶהֱרֹן
 בּוֹקְרָא נָדָב וָאֲבִיהוּא אֲלֵעֶזֶר וְאִיתָמָר:
 (ג) אֵהֱרֹן שְׁמֹת בְּנֵי אֶהֱרֹן בְּהִנְיָא
 דְּאֶתְרִבְיָא דְּאֶתְקֹרֵב קוּרְבָנְהוֹן
 לְשִׁמְשָׁא: (ד) וַיִּמַּת נָדָב וְאֲבִיהוּא
 קָדָם יי בְּקִרְוֵי־הוֹן אִישׁתָּא נֹכְרִיתָא קָדָם יי בְּמִדְבַּר
 דְּסִינַי וּבָנִין לֹא־הָיוּ לָהֶון וַיְכַהֵן
 וְשִׁמְשָׁא אֲלֵעֶזֶר וְאִיתָמָר עַל־אִפִּי אֶהֱרֹן וְאֲבִיהֶון: (ה) וַיִּמַּת נָדָב וְאֲבִיהוּא

המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב
 כאלוילדו: ביום דבר ה' אל משה. כעשואלו
 תולדות שלו שלמדן מה שלמד מפי הגבורה:
 (ב) ושמותו אותו. ומתו השירות ושמו את
 משמרתו לפי שמירת המקדש עליו שלא יקרב
 זר כמו שנאמר (במדבר י"ח) אתה ובניך ובית
 אביך תשאו את עין המקדש והלויים כללו
 מסייעין אותם זו היא השירות: (ד) (על פני
 קדם יי בקרוביהון אישתא נוכריתא קדם יי במדבר
 דסיני ובנין לא הוון להון ושמשאלעזר ואיתמר
 עלאפי אהרון ואביהון: (ה) ומת נדב ואביהוא

קרב

באור

תולדת אהרן לבדואח"ז במנין הלויים מונה גם בני משה כי אמר שם משפחת העמרמי (להלן
 ד"ז), ודאי הכונה על בני משה כי בני אהרן כבר הזכירו לבדם ולא הי' לעמרם בניס רק אהרן
 ומשה, וכן הוא בד"ה (א' ד"ג י"ג), בני עמרם אהרן ומשה ויבדל אהרן להקדישו הוא ובניו
 וגו' ומשה חיש האלהים בניו יקראו על שבת הלוי, וכן פי' הרשב"ס ובהרמב"ן ויהי' לפי' הפסוק
 ואלה תולדת אהרן ומשה שז גם על פרשת מנין הלויים הסמוכה שם כמו גם תולדת משה
 ביום דברה' אל משה בהר סיני, שזהו קודם שהוקם המשכן אז היו ארבעה אבל בשנה שני'
 באהוקס

והקרב את מטה לוי והעמידה
 אתו לפני אהרן הכהן ושרתו
 אתו: ז ושמרו את משמרתו
 ואת משמרת כל העדה לפני
 אהל מועד לעבד את עבדת
 המשכן: ח ושמרו את כל כלי
 אהל מועד ואת משמרת בני
 ישראל לעבד את עבדת
 המשכן: ט ונתתה את הלויים

(ו) לאם דען שטאם לוי
 דערצו טרעטען, אונד
 שטעללע איהן פאר דען
 פרויטער אהרן: דאס זיין
 איהם דינען: (ז) זיא זאללען
 זיין געשאפט, אונד דאז גע-
 שאפט דער גאנצן געמיינע,
 פאר דעם שטיפטזעלטיע
 פערריכטען: אונד דען דינוט
 בייא דער וואהנונג פערזעהן:
 (ח) אללעו געראטהע דעז
 שטיפטזעלטיז אין אבאכט
 געהומען, אונד זון דער
 שטעללע דער קינדן ישראל:
 דאז געשאפט איבערנעהמן:
 דען דינוט בייא דער וואהנונג

לאהרן

צו פערזעהן: (ט) דיא לויים זאללען זיין דעם

תרגום אונקלוס

רש"י

(ו) קרב ית שבטא דלוי ותקים יתיה
 קדם אהרן כהנא וישמשון יתיה:
 (ז) ויטרונו ית מטרתיה וית מטרת
 כל בני ישראל קדם משכון זמנא למפלח
 ית פולחן משכנא: (ח) ויטרונו ית
 כל בני משכון זמנא וית מטרת בני
 ישראל למפלח ית פולחן משכנא:
 (ט) ותתו ית לויאי

אהרן אביה' בחייו: (ז) ושמרו את משמרתו.
 כל מכו שהאד' ממוכה עליו ומוטל עליו לעשותו
 קרוי משמרת בכל המקרא ובמשון משנה כמו
 שאמר צננתן ותרש והלא אין משמרת
 ומשמרתך שזה וכן משמרות כהונה וליה:
 (ח) ואת משמרת בני ישראל ישכלן היו זקוקין

לאהרן

באור

כשהוקם המשכן במדבר סיני לא נשארו כ"א שנים, וכן כל מקום שנאמר צהר סיני זהו קודם
 שהוקם המשכן, אבל משנבנה אהל מועד לא נאמר אלא במדבר סיני (רש"י"ס): (ג) הכהנים
 המשוחים, בשמן המשקה להיות כהנים גדולים: (ד) על פני אהרן אביהם, כתב הרמב"ן
 ואין הענין להגיד שכהנו צדיקי אביהם כי כל איש מבני אהרן הכהנים יכהן צדיקי אביו, רק צעזע
 שאמר הכהנים המשחים שהיו גם הם ככהנים גדולים נמשחים כמוהו צדיקי ולא יעשה כן
 לדורות. וכתב עוד ה"ל והכבד כי על פני יקוור על הרחוק וימת נדב ואביהוא לפני ה' על פני
 אהרן אביהם, וכן הוא (בד"ה א' ד' ב') וימת נדב ואביהוא לפני אביהם ובנים לא היה להם
 וגו' ויכהן אלעזר ואיתמר וגו' עכ"ל. אך לפי דבריו והיה ההפסק היותר גדול בשלת ואיתמר
 והי' ראוי תחמיה האתנח: (ו) והעמדת אהו, שנט הוא שם כללי ויתכן לומר עליו בלשון
 יסיד ובלשון רבים לכך אמר ושרתו לשון רבים על השנט, וי' ושרתו היא כטעם השי"ן המשמשת
 וביאורו שענין העמידה תהי' שירתו אהו, כענין סי' ה' אשר עמדתו לפניו (מ"א י"ז א'),
 וכן הועתק בל"א: (ז) ושמרו את משמרתו, התעסקות ענין המוטל על אדם להתעסק בו
 קרוי משמרת (גשעפט), ואמר שהלויים יהיו לעזר אהרן במשמרתו במכשירי העבודות להגיד
 את הדלות ולשיר על הקרבנות: ואת משמרת כל העדה, שכלן היו זקוקי' לצרכי המקדש
 אלא שהלויים צדיקים תחמיהם בשליחותם: (ח) ושמרו את כל כלי אהל מועד ואת משמרת

בני

דעם אהרן אונד זיין זאָהנען צואַרדנען : זיא זאָללען איהם פֿאַן דען קינדערן ישראל'ס , אַלז געשענקט , צוגעאַרדנעט זיין : (י) אהרן אונד זייןען זאָהנען אַבער זאָללזט הויה דאַז אַמט אויפֿטראַגן , דאַס זייה דאַז פֿריוטערטהום וואַרנעהמען : איין געמינר , דער הינצו טריט זאָלל דען טאַדען זיין : (יא) פֿערנער שפראַך דער עוויגע צו משה , וויא פֿאַרְגַט : (יב) מיינער זייטו , האַבע איך דיא לויס אויז דען קינדערן ישראל'ס :

לאהרן ולבניו נתונם נתונם
הזמה לו מאת בני ישראל :
ואת אהרן ואת בניו תפקד
ושמרו את כהנתם והזר הקרב
יומת : פ

יא וידבר יהוה אל משה לאמר :
יב ואני הנה לקחתי את הלויים
מתוך בני ישראל תחת כל-

ככור

ערוטגעבאָהרנען

גענאָממען , אַנשטאַטט אַללען

תרגום אונקלוס

רש"י

לאהרן ולבניו נתונם נתונם
הזמה לו מאת בני ישראל : (י) וית אהרן
וית בנותי תימני וישראל ית כהונתהון
וחילוני דיקרב יתקטיל : (יא) ומלילי
עם משה למיטר : (יב) ואנא הא
קריבית ית לינאי מנז בני ישראל תלת
כל

בוכרא

(י) ואני הנה לקחתי • ואני מהיכן זכיתי
צבן

לזרכי המקדש אלא שהלויים באים תחתיהם
בשלימות' לפיכך לוקחים מהם המעשרות
בשכרן שנאמר (שס"ט) כי שכר הוא לכם חלק
עבודתכם : (ט) נתונים המה לו • לעזרה :
מאת בני ישראל • כמו מתוך בני ישראל כלומר
משאר כל העדה נבדלו לכך בגזרת המקום
והוא נתנם לו שנאמר (שס"ח) ואתנה את
הלויים נתונים וגומר : (י) ואת אהרן ואת
בניו תפקד • לשון פקידות ואיכו לשון מכין :
ושמרו את כהונתם • קבלת דמים וזריקה
והקטרה ועבודות המסורות לכהנים :

באור

בני ישראל , בפסוק הקודם מדבר במכשירי עבודת הקדשנות המוטלים על ישראל ולכן אמר
לפני אהל מועד וכאן הוא מדבר משמירת המשכן והכלים המוטלת על ישראל כל אלה יעשו
הלויים במקומם • וראש"ע פי' משמרת בני ישראל שישמרו שלא יגעו ישראלים המשכן ואין כן
משמעות סמיכות מלת משמרת אל בני ישראל אבל משמעותו המוטלת על ישראל לעשות • וכן
הועתק כל"א : (ט) מאת בני ישראל , כמו מתוך בני ישראל כלומר משאר כל העדה נבדלו לכך
בגזרת המקום והוא נתנם לו שנאמר ואתנה את הלויים (להלן ט"ט) • (רש"י) , ירצה צוה שאין
הכונה במלת מאת שהעם הם הנותנים בדרבנא אלא שהמ"ס תורה על חלק מן הכל ר"ל
שהמקום נתן לאהרן חלק מישראל והם הלויים , לכך מביא ראוי מן הפסוק ואתנה וגו' שהמקום
הוא הנותן ולא ישראל : (י) ואת אהרן ואת בניו תפקד , מלאנו צוה השרש יורה על מנוי
לאזהר שירות אף בבנין הקל כמו ויפקודו שר הטבחים את יוסף (בראשית מ"ד) , וכן כאן לשון
מנוי שיהיו ממונים על כהונתם כמו שמבאר והולך : ושמרו את כהונתם , קבלת דמים וזריקה
והקטרה ועבודות המסורות לכהנים : (רש"י) , ולפי' הראש"ע שישמרו את כהונתם שלא יבאו
לידי

בְּכוֹר פֶּטֶר רַחֵם מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם : יג כִּי לִי כָל-
בְּכוֹר בְּיוֹם הַכֹּתִי כָל-בְּכוֹר
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הִקְלַשְׁתִּי לִי
כָל-בְּכוֹר בְּיִשְׂרָאֵל מֵאָדָם עַד-
בְּהֵמָה לִי יִהְיוּ אֲנִי יְהוָה : פ
י וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר
סִינַי לֵאמֹר : טו פֶּקֶד אֶת-בְּנֵי לְוִי
לְבַיִת אֲבֹתָם לְמִשְׁפַּחַתָּם כָּל-
זָכָר מִבֶּן חֹדֶשׁ וּמַעְלָה תִּפְקְדֵם :
וַיִּפְקֵד

ערוטגעבאָהרנען , דער
ערוטען לייבו־פֿרוכט , אונטער
דען קינדערן ישראל' :
וְאָ דאָס דיא לויים מיר
געהאַרען : (יג) דען מיר גע-
האַרט אַללען ערוטגע-
באַהרנע : אַלז אַיך אים
לאַנדע מצרים אַללען ערוט-
געבאַהרנע שלוג , האַבע
אַיך מיר אַללען ערוט-
געבאַהרנע אין ישראל ,
פֿאַם מענשען ביו צום פֿיה ,
געהייליגט : זיא זינד אַלז
מיין , אַיך דער עוויגע :
(יד) וויטער רעדטע דער
עוויגע מיט משה אין דער
וויזטע סיני , אונד שפראך :
(טו) מוזטרע דיא קינדער
לוי , נאך איהרען פֿאַמיליען אונד געשלעכטערן : אַללען מאַגליכע , פֿאַן איינעם
מאַנאַטא אן אונד דאַריבער , זאַללזט דוא מוזטערן :
משה

תרגום אונקלוס

רש"י

בּוֹכְרָא פֶּתַח וּלְרֵא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְהוּן
מִשְׁמִשִּׁין קְדָמִי לְוָאֵי : (יג) אַרְבֵּי דִי
לִי כָל בּוֹכְרָא בְּיוֹמָא דְקַטְלִית כָּל
בּוֹכְרָא בְּאֶרְעָא דְמִצְרַיִם אֶקְדָּשִׁית
קְדָמִי כָל בּוֹכְרָא בְּיִשְׂרָאֵל מֵאִנְשָׁא
עַד בְּעִירָא דִי לִי יְהוּן אֲנָא וַי : (יד) וּמְלִיל יִי עִם מֹשֶׁה בְּמִדְבַּרָא דְסִינַי
לְמִימְרָא : (טו) מַגְנֵי יַת בְּנֵי לְוִי לְבַיִת אֲבֹתָהוֹן לְזִרְעֵיהֶוּן כָּל דְּכּוֹרָא טַבְרָא
יְרַחַא וּלְעֵלָא תִּמְנִינֹן :

בהן מתוך בני ישראל שיהיו ישראל זוכרת
אותן לשירות שלי ע"י הזכרת זכותי בהם
ולקחתי תמורתן לפי שהיתה העבודה בזכרתי
וכשחטאו בעגל כפסלו והלוים שלא עבדו ע"א
כנסרו תחתיהם : (טו) מִבֶּן חֹדֶשׁ וּמַעְלָה -
משיבא מכלל כפלים הוא נמכה לקרותו אומר
משמרת
עם משה במדברא דסיני
(טו) מגני ית בני לוי לבית אבותהון לזרעיהון כל דכורא טברא
ומנא

באור

לידי פסלות איש מתישב ופה המשך הכתוב והזר הקרב יומת , אבל לפירש"י נכון הוא שהכהנים
ישמרו עבודתם שלא יקרב זה אליה : (יב) ואני הנה לקחתי , דבק עם הפרשה שלמעלה
ושיעורו מה שאמרתי שיהיו הלוים נתונים לאהרן מהיבן זכותי בהם כי אני לקחתי אותם לי תחת
כל בכור בזכר ישראל : והיו לי הלוים , שיהיו לי הלוים כאשר מבואר פעמים רבים שטעם הו'ו
כטעם השי"ן על הרוב : (יג) כי לי כל בכור , וסנת קדושת הזכורים מומן הכותי כל בכור
בחרן מצרים : ביום הכחי , אין הוראת' ים ממש כי באמת מכת בזכרות היתה בלילה , אבל
הוראתה על הזמן וכן רבים : לי יהיו , בעבור האתנח במלת עד בהמה נראה שבגת הכתוב
שהמאמר לי יהיו קוטר על הלוים שנפסוק הקודם ובאצרו ומטעם זה הדין שיהיו לי הלוים , וכן
הועתק בל"א : (טו) מבן חודש ומעלה , כי טעם המנין הזה שיפטרו את הזכורות , לפיכך
ימנו

טו וַיִּפְקֹד אֶתְּכֶם מִשֵּׁהָ עַל-פִּי
 יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה: י וַיְהִי-אֱלֹהֵי
 בְנֵי-לֵוִי בְשִׁמְתָם גִּרְשׁוֹן וְקַהַת
 וּמְרָרִי: יח וְאֱלֹהֵי שְׁמוֹת בְּנֵי-
 גִּרְשׁוֹן לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבְנֵי
 וְשִׁמְעִי: יט וּבְנֵי קַהַת לְמִשְׁפַּחְתָּם
 עֲמֵרָם וַיִּצְהַר חֲבֵרוֹן וְעִזִּיאֵל:
 כ וּבְנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפַּחְתָּם מַחֲלִי
 וּמוֹשִׁי אֶלֶּהֶם מִשְׁפַּחַת הַלֵּוִי
 לְבֵית אֲבֹתָם: כא לְגִרְשׁוֹן
 מִשְׁפַּחַת הַלְּבָנִי וּמִשְׁפַּחַת
 הַשִּׁמְעִי אֱלֹהֵי הֵם מִשְׁפַּחַת

(טו) משה מוזמערטע זיא
 אויף דעם בעפעהל דעו
 עוויגען: וויא איהם געבאטען
 ווארדען: (יז) דיעזע ווארען
 דיא קינדער לוי מיט נאמען:
 גרשון קהת אונד מררי:
 (יח) דיא נאמען דער קינדער
 גרשון נאך איהרן געשלעכט
 טערן ווארען: לבני אונד
 שמעי: (יט) דיא נאמען
 דער קינדער קהת נאך
 איהרן געשלעכטערן ווארען:
 עמרם ויצהר חברון אונד
 עזיאל: (כ) דיא קינדער
 מררי נאך איהרן געשלעכט
 טערן מחלי אונד מושי:
 דיעזע זינד דיא געשלעכטער
 דעו שטאמו לוי, נאך איהרן
 פאמיליען: (כא) פאן גרשון
 קאם דאז ליבנישע אונד
 שמעישי געשלעכט: דיעזע

זינד
 ר ש י

תרגום אונקלוס

(טו) וּמְנָא יְתֵהוֹן מִשֵּׁהָ עַל מִימְרָא
 דִּי כְּמָא דְאַתְפִּקֵּד: (יז) וְהוּוּ אֱלֹוִן
 בְּנֵי לֵוִי בְשִׁמְתֵיהוֹן גִּרְשׁוֹן וְקַהַת
 וּמְרָרִי: (יח) וְאֱלֹוִן שְׁמֵתֵת בְּנֵי גִרְשׁוֹן
 לְזִרְעֵיהוֹן לְבְנֵי וְשִׁמְעִי: (יט) וּבְנֵי
 קַהַת לְזִרְעֵיהוֹן עֲמֵרָם וַיִּצְהַר חֲבֵרוֹן
 וְעִזִּיאֵל: (כ) וּבְנֵי מְרָרִי לְזִרְעֵיהוֹן
 מַחֲלִי וּמוֹשִׁי אֱלֹוִן אֲנֹוֹן זִרְעֵית לִיּוֹאִי
 לְבֵית אֲבֹתֵיהוֹן: (כא) לְגִרְשׁוֹן זִרְעֵית
 לְבְנֵי זִרְעֵית שְׁמֵעִי אֱלֹוִן אֲנֹוֹן זִרְעֵית
 גִּרְשׁוֹן

משמרת הקודש אמר ר' יהודה ב"ר שלום למוד
 הוא אותו השבט להיות כמנהיגין הבטן שכאמר
 (סס כ"ו) אשר ילדה אותה ללוי במזכרים
 עם כניסתה בפתח מזכרים ילדה אותה
 וכמנית בשבעים נפשות שכשאתה מוכה
 משבוכס לא תמואס אלא שבעים קטר אחת
 והיא השלימה את המניין: (טו) על פי ה'
 אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא הישך אני
 בכנס לתוך אהליהם לדעת מנין יונקיהם אמר
 לו הקב"ה עשה אתה שלך ואני אעשה שלי הלך
 משה ועמד על פתח האהל והשכינה מקדמת
 לפניו וכת קול יוצאת מן האהל ואומרת כך
 וכך פיוקיות יש באהל זה לכך כאמר על פי
 ה': (כא) לגרשון משפחת הלבני • כלומר

באור

ימנו מיד שיצאו מכלל כפלים, אבל במנין השני כשימנו אל עבודתם ואל משאם לא ימנו פ"א
 מנין שלשים שנה הראוים לעבודה: (כא) לגרשון משפחת הלבני, דנקאל הפסוק שלמטה
 ופיקורו שתי משפחות גרשון שהם משפחת הלבני ומשפחת השמעי היו פקדיהם במספר כל זכר
 שבעת

במדבר ג

תרגום אשכנזי יד

הַגִּרְשָׁנִי: כג פְּקֻדֵיהֶם בְּמִסְפָּר
 כָּל-זָכָר מִבֶּן-חֹדֶשׁ וּמֵעַל-הוּא
 פְּקֻדֵיהֶם שִׁבְעַת אֲרָפִים וְהַמִּשְׁ
 מָאוֹת: כג מִשְׁפַּחַת הַגִּרְשָׁנִי
 אַחֲרֵי הַמִּשְׁכָּן יִחַנו יְמוֹה:
 כד וּנְשֵׂי־אֲבֹתֵי-אֲבֹת לַגִּרְשָׁנִי
 אֲלִיסָף בֶּן-לֵאל: כה וּמִשְׁמֵרֵת
 בְּנֵי-גִרְשֹׁן בְּאֵהֶל מוֹעֵד הַמִּשְׁכָּן
 וְהָאֵהֶל

זינד דיא גרשונשי געשלעכט
 טער: (כג) זיא ווארדען גע-
 מוטערט, נאך דער צאהל,
 געמליך אללעו מאנגליכע
 פאן איינעם מאנגאטה אונד
 דאריבער: אונד דער גע-
 מוטערטן ווארען זיבען
 טויזענד, אונד פינף הונט
 דערט: (כג) דיא גרשונישן
 געשלעכטער: לאגערן זיך
 דינטער דער ווארונג,
 געגען אבענד: (כד) דאן פא-
 מיליענהויפט דער גרשונר:
 וואר אליסף זארון לאל:
 (כה) איהרע הוט ביא דעם

שטימטזעלטע וואר, דיא טעפפליכע דער ווארונג אונד דעו צעלטו דיא

תרגום אונקלוס

רש"י

גִּרְשֹׁן: (כג) מַנְיַיְהוּן בְּמִנּוּן כָּל דְּכוּרָא
 מִבְּר יֶרְחָא וְלֵעֲלָא מַנְיַיְהוּן שִׁבְעָא
 אֲלִפִין וְחִמְשָׁמָא: (כג) וְרַעֲיַת גִּרְשֹׁן
 אַחֲרֵי מִשְׁבְּנָא יִשְׂרוּן מַעֲרָבָא: (כד)
 לֵאל: (כה) וּמִמְרֵת בְּנֵי גִרְשֹׁן זְמַנָּא מִשְׁבְּנָא

לגרשון היו הפקודים משפחת הלבני ומשפחת
 השמעי פקודיהם כך וכך: (כה) המשכן
 יריעות התחתונות: והאל: יריעות עזים
 ורב בית אבא לבית גרשון אריסף בר
 לאל: (כה) וממרת בני גרשון זמנא משבנא
 ופרסא

באור

שבעת אלפים וחמש מאות: הלבני השמעי, וכן כלם זה"א הדעת מה שאין ממשפט הלשון
 שתבא על שם עכס, אבל כל אלה הם שמות היחס, והראוי לבני שמעי בב' יודי' אחת לעכס ואחת
 ליחס אלא שהוקלו ונפלו יו"ד העכס והכתובה היא ליחס, ואמר פקדיהם בכנוי הנסתרים על
 המשפחות ולא אמר פקודיהן, לפני שהכנוי שב על פרטי המנוים שהיו זכרים: (כג) אחרי
 המשבן, נקרא המורח והמערב בשם פנים ואחור כי פני האדם אל זריחת השמש ועל סדר זה
 נקרא דרום ימין וצפון שמאל ופי' אחרי כמו אחורי המשכן, ויקרא פאת מערב ימה בעבור היס
 הגדול שעל צדו, ויהיה בכאן תוספות ביאור אחרי המשכן שהוא ימה: (כד) ונשיא בית אב,
 כי הי' נשיא לכל אחד משלשה בתי אבות שהם גרשון קהת ומררי, והנה למעלה לא הזכיר כ"א
 ע"ד כלל שהלויים יחנו סביב למשכן ועתה מודיע סדר חנייתם בפרט, גרשון למערב קהת
 לדרום ומררי לצפון המשכן ולפני המשכן משה אהרן ובניו: (כה) ומשמרת בני גרשון, אף
 כוננת הפרשה הזאת להודיע סדר עבודתם כי המנין הזה הי' מנין חדש בעבור פליין הנכורות,
 אבל מפני שהזכיר שלשת בתי האבות וחנייתם מודיע ג"כ משמרת כל אחד ע"ד כלל, ולהלן
 (ד' א') במנין השני יזכיר עבודתם ומשאלם ע"ד פרט: המשכן, הם היריעות התחתונות
 הנראות במשכן: והאהל, הם יריעות העזים שבעשו לאהל עליהם: מכסחו, ככללים בו
 מכסה עורות אלים ומכסה התקש וכל זה עופרם להלן בכתוב: ומסך פתח אהל מועד,
 הוא

והאֱהָר מִכֶּסֶהוּ וּמִסֶּךָ פָּרַח
 אֶהָר מוֹעֵד: כִּי וּקְלָעֵי הַחֲצָר
 וְאֶת־מִסֶּךָ פֶּתַח הַחֲצָר אֲשֶׁר
 עַל־הַמִּשְׁכָּן וְעַל־הַמִּזְבֵּחַ
 סָבִיב וְיָאֵר מִיַּתְרֵיו לְכָל
 עַבְדָּתוֹ: ס מִוְרְקַת מִשְׁפַּחַת
 הָעֹמְרֵי וּמִשְׁפַּחַת הַיִּצְהָרִי
 וּמִשְׁפַּחַת הַחֲבֵרֹנִי וּמִשְׁפַּחַת
 הָעֹזִיאֵלִי אֱלֹהֵי הַם מִשְׁפַּחַת
 הַקְּהָתִי: כח בְּמִסְפַּר כָּרְזָזָר
 מִבְּנֵי־חֹדֶשׁ וּמֵעַל־הָ שְׁמֹנֶת

דיא דעקען דעזועלכען אונד
 דער פֿאַרדראַנג פֿאַר דעם
 איינגאַנגע דעו שטיפֿטוֹ
 צעלטו: (כו) דיא אומהאַנגע
 דעו פֿאַרהאַפֿו, אונד
 דיא דעקע אַם איינגאַנגע
 דעו פֿאַרהאַפֿו, דער דיא
 וואָהנונג אונד דען אַל־טאַר
 איינשליסט: נעבזט אַלל־ען
 שטריקען, דיא צו זיינעם
 דינוטע געהאַרען: (כז) פֿאַן
 קהת קאַם דאַז עמרמישע,
 יצהרשי, חברונשע אונד
 עזיאלישע געשלעכט: דיזען
 זנד דיא קהתישן געשלעכט
 טער: (כח) אַלל־ען מאַנג
 ליכע, פֿאַן איינעם מאַנאַטה
 אַן אונד דאַריבער: אַכט
 טויזענד

ארפֿים

תרגום אונקלוס

רש"י

ופָּרָסָא חוּפָּאִיָּה וּפָּרָסָא דְתַרְעָא מִשְׁכָּן
 זְמַנָּא: (כו) וּפָּרָדִי הִדְרָתָא וְיָת פָּרָסָא
 דְתַרְעָא דְרָתָא דִּי עַל מִשְׁכָּנָא וְעַל
 מִדְּבָחָא סְחֹר וְיָת אֲמוֹנָהּ לְכָל פּוֹלְחֵיָּה : (כז)
 וּלְקַתָּת וְרַעִית
 שְׁמֵרָם וְרַעִית יִצְהָר וְרַעִית חֲבֵרֹן וְרַעִית עֹזִיאֵל אֵלִין אֲנִין וְרַעִית קְהָת :
 (כח) בְּמִנִּין כָּל דְּכֹרָא מִפְּרִי יִרְחָא וְרַעִילָא תְּמַנָּא אֵלִפִּין

באור

הוא הולק שבמזבח המקדש שלא הי' שם קרשים: (כו) ואת מסך פתח החצר אשר על
 המשכן ועל המזבח, פירושו אשר על המשכן שהוא צפנים החצר, ועל המזבח שהוא חץ
 למשכן. (ראב"ע), ובפ' נשא (ד' כ"ה) פירש"י ח"ל כלומר הקלעים והמסך של חצר הסוככים
 ומגינים על המשכן ועל מזבח הנחשת סביב עכ"ל: ואת מיתריו, של משכן והחל ולא של חצר
 (רש"י), ואין בזה סתירה לפירושו בפ' נשא על פסוק ועמודי החצר וגו' ויחדיתם ומיתריהם
 (להלן ד' ל"ב), שפי' שם שהרי יתדות ומיתרי הקלעים במשך בני גרסון היה עי"ש וכאן פי' ולא
 של חצר, לפי שכאן דבר הכתוב בכנוי היסוד, לכן פירש"י שכנוי היסוד שברק על המשכן ולא
 על החצר כי על קלעי ז"ל מיתריהם כמ"ש בפ' נשא שבגם על קלעי החצר, חבל אין דעת
 רש"י ז"ל שמיתרי הקלעים לא הי' במשך בני גרסון כמו שהבין הרמ"ם ז"ל מדברי רש"י, ויהיו
 לפ"ד דברי רש"י סותרין זה את זה: (כז) ולקחת משפחה העברמי, הם בני משה כי לא
 הי' לעמך רק משה וזכרון והם לא חנו בתוך הקהלים כנד דרום כ"א קדמה מורסה ולא נשא

כ"א

במדבר ג

תרגום אשכנזי טו

אֶלְפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת שְׁמֹרֵי
 מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ: כט מִשְׁפַּחַת
 בְּנֵי־קָהָת יִחַנוּ עַל יַד הַמִּשְׁכָּן
 הַיְמָנִיה: ל וְנָשִׂיא בֵּית־אָב
 לְמִשְׁפַּחַת הַקָּהָתִי אֶלִי־צֶפֶן בֶּן־
 עִזִּי־אֵל: לא וּמִשְׁמֶרֶתָם הָאֲרֹן
 וְהַשִּׁרְיָן וְהַמִּנְרָה וְהַמִּזְבֵּחַ
 וְכָלִי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר יִשְׁרְתוּ בָהֶם
 וְהַמָּסַךְ וְכָל עֲבֹדָתוֹ: לב וְנָשִׂיא
 נְשֵׂיאֵי הַלֵּוִי אֶלְעָזָר בֶּן־אֶהֱרֹן
 חֹבְתֵן פְּקֻדֹת שְׁמֹרֵי מִשְׁמֶרֶת
 הַקֹּדֶשׁ: לג לְמֹרְרֵי מִשְׁפַּחַת

המחלי

טויוענד אונד ועכו הונדערט,
 דיא ביי'ם הייליגטהום דען
 דינוט פֿערוואָהען: (כט) דיא
 געשלעכטער דער קינדער
 קהת לאַגערן זיך: אַזויף
 דער זייטע דער וואָהונג,
 געגען מיטטאָג: (ל) דער
 פֿאַמיליענהויפט דער קהתישן
 געשלעכטער וואָר: אַליִצֶפֶן
 זאָהן עזיאל: (לא) איהרער
 הוט ווירד אַנפֿערטרויעט
 דיא לאַרע, דער טיש, דער
 לייכטער, דיא אַלטאַרע אונד
 דיא הייליגען געראָטורע,
 דיא צום דינוט געברויכט
 ווערדען: דער אינגרע פֿאַר־
 האַנג, אונד וואָו דאָו גע־
 ברויכט ווירד: (לב) דאָו
 אַבערהויפט אַללער פֿאַמיל־
 יענהייפטער דען שטאַממען
 לוי וואָר אלעזר, זאָהן דען

פּריוטערן אהרן: איבער דיאיעניגע, וועלכע דען דינוט ביי'ם הייליגטהומע צו
 פֿערוזעהן פֿעראַרדנעט וואָרען: (לג) פֿאַן מררי קאַממט

תרגום אונקלוס

רש"י

אֶלְפִין וְשֵׁשׁ מֵאָה נְטָרֵי מִטְרָתָא
 דְּקוֹדֶשָׁא: (כט) זִרְעֵית בְּנֵי קָהָת
 יִשְׁרוּן עַל צִידָא דְּמִשְׁבֵּנָא דְּרוּמָא:
 (ל) וְרַב בֵּית אָבָא לְזִרְעֵית קָהָת
 אֶלִי־צֶפֶן בֶּר עִזִּי־אֵל: (לא) וּמִטְרָתָהוּן
 אַרְזָנָא וּפְתִירָא וּמִנְרָתָא וּמִדְּבַחָא
 וּמִנֵּי קוֹדֶשָׁא דִּי יִשְׁמִישׁוּן בְּחֹן וּפְרָסָא
 עַל רַבְרְבֵי לִזְוֵי אֶלְעָזָר בֶּר אֶהֱרֹן
 מִטְרַת קוֹדֶשָׁא: (לב) לְמֹרְרֵי זִרְעֵית

(כט) משפחות בני קהת יחנו תימנה. וסמוכין
 להם דגל ראובן הסוכים תימנה אוי לרשע ואוי
 לשכנו לכך לקו מהם דתן ואבירם ומאתים
 וחמשים איש עם קרח ועדתו שנמשכו עמהם
 במחלוקת: (לא) והמסך. היא הפרכת
 שאף היא קרוייה פרכת המסך: (לב) וכשיא
 נשיאי הלוי. ממוכה על כולם. ועל מה היא
 נשיאתו

וכל פולחניה: (לג) ואמרפלוא דממנא
 בהנא דמתחזות ידותי ממנן נטרי
 מחלי

באור

א"כ למשפחת קהת כי אס בנימשה לבד, ועימ"ש למעלה (ג' א'): (לא) והמזבחה, מוזכר
 העלה ומוזכר הקשרת: והמסך, היא הפרכת המנדילה בין הקדש ובין קדש הקדשים ואף היא
 קרויה פרכת המסך: (לב) נשיאי נשיאי הלוי, הממוכה על כל ג' הנשיאים של שלשה בתי
 האבות המזכרים ה' אלעזר: פקדן שמרי וגו', שיעורו שהי' נשיאי הלוי וכשיא פקדת
 השומרים

וּבְנֵי שִׁמְרִים מִשְׁמֶרֶת הַמִּקְדָּשׁ
 לְמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ
 הַקָּרֵב יוֹמֵר: לֹט כָּל־פְּקוּדֵי
 הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
 עַל־פִּי יְהוָה לְמִשְׁפַּחַתָּם כָּל־
 זָכָר מִבְּנֵי־חֹדֶשׁ וּמַעְלָה שְׁנַיִם
 וְעֶשְׂרִים אֶרְבָּה: ס שִׁי מִי־אָמַר
 יְהוָה אֶר־מֹשֶׁה פָּקַד כָּל־בְּכֹר
 זָכָר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִבְּנֵי־חֹדֶשׁ
 וּמַעְרָה וְשָׂא אֶת־מִסְפַּר שְׁמֹתָם:

נקוד אל אהרן ולקחת

אונד זיינע זאָהנע , וועלכע
 דאָז אַמט דען הייליגטהומ
 צו פֿערוואַרטן האַטטען ,
 אים נאַמען דער קינדער
 ישראל: איין געמיינער דער
 הינצוטריט , זאָלל דען טאַרען
 זיין : (לט) אַללע מוזטרונגען
 דער לויס , דיא משה אונד
 אהרן , אויף בעפֿעהל דען
 עוויגען , געמוזטערט האַטט
 טען : אַללעו מאַנליכע , פֿאַן
 איינעם מאַנאַטה אָן אונד
 דאַריבער , וואַרען צוויי
 אונד צוואַנציג טויענד :
 (מ) דער עוויגע שפּראַך צו
 משה : מוזטער אַללעו ערוטט
 געבאַהרנע , מאַנליכעו געט
 שלעכטו , בייא דען קינדערן

ישראל'ן , פֿאַן איינעם מאַנאַטהע אָן אונד דאַריבער : אונד נים אַנצאַהל אונד
 נאַמען אויף :

תרגום אונקלוס

רש"י

וּבְנֵיהֶי נִמְדוּן מִטְרַת מִקְדָּשָׁא לְמִטְרַת
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְחִילוּנֵי דִיקְרָב יִתְקַטַּל :
 (לט) כָּל מַנְיֵי לְיוֹאֵי דִי מְנַא מֹשֶׁה
 וְאַהֲרֹן עַל מִימְרָא דִי לִזְרַעֵיהֶוּן כָּל
 דְּבֹרָא טַבַּר יִרְחָא וְלַעֲלָא עֶשְׂרִין
 וְתַרְוַן אַלְפִין : (מ) וְאָמַר יִי לְמֹשֶׁה
 מַנְי כָּל בִּזְרָא דְּבִרְיָא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 טַבַּר יִרְחָא וְלַעֲלָא וְקַבַּל יִת מַנְי
 שְׁמֵהֶתְהוּן : וְתַקְרִיב

ישכר וכולן טוב לנדיק טוב לשכנו
 לפי שהיו שכניו של משה שהיה עוסק בתורה ,
 כפשו גדולי בתורה שכאמר יהודה מסוקקי
 (תהלים ס') ומבני יששכר יודעי בינה (דברי
 הימים א' י"ב) וגואר מואתים ראשי סנהדראות
 ומזבולן מושכים בשנט סופר (זופטים ה') :
 (לט) אשר פקד משה ואהרן . נקוד על
 ואהרן לומר שלח היה כמנה במנין הלויס :
 שנים ועשרים אלף . ובפרטן אתה מונח שלש
 מאות יתרים בני גרשון שבעת אלפים ושמם
 מאות . בני קהת שמונת אלפים ושש מאות .
 בני מררי ששת אלפים ומאתים . ולמה לא
 כללן עם השאר ויפדו את הבכורות ולא יהיו
 זקוקים השלשה ושבעים ומאתים בכורות העודפים על המנין לפדיון אמרו רבותינו
 במסכת בכורות אותן שלש מאות לויס בכורות היו ודיים שיפקיעו עכמס מן הפדיון :
 (ט) פקד כל בכור זכר מנן חדש ומעלה

באור

המשכן , ומבאר איזה הכד נקרא פני המשכן , קדמה לפני אהל מועד מורחה ר"ל במורחה של
 אהל מועד : למשמרת בני ישראל , שהיו אהרן ובניו על המשמרת המוטלת על ישראל
 לעשות : (לט) שנים ועשרים אלף , ובפרטן כמלא שהיו ד' ב' אלף ו' מאות , ואמר חז"ל
 בכורות (ה' ע"א) שאותן ג' מאות לויס בכורות היו ודיים שיפקיעו את עמקן , והיו' פי' כל
 פקודי הלויס שיוכלו לפדות את הבכורות היו ד' ב' אלף : (ט) פקד כל בכור זכר , לדעת כמה הם
 אשר

וַאֲנִי וְלַקְהָתָה אֶת־הַלְוִיִּם לִי אֲנִי
 יְהוָה תַּחַת כָּל־בְּכֹר בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 וְאֵת בְּהֵמַת הַלְוִיִּם תַּחַת כָּל־
 בְּכוֹר בְּבֵהֵמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
 וַיִּפְקֹד מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה
 יְהוָה אֹתוֹ אֶת־כָּל־בְּכוֹר בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל׃ מִן וַיְהִי כָל־בְּכוֹר זָכָר
 בְּמִסְפַּר שְׁמֹת מִבְּנֵי־חֹדֶשׁ
 וּמֵעַלְהֶם לִפְקֻדֵיהֶם שְׁנָיִם
 וְעֶשְׂרִים אֶלֶף שְׁלֹשָׁה וּשְׁבַעִים
 וּמֵאֲתָיִם׃ פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
 לֵאמֹר׃ מִי־קָח אֶת־הַלְוִיִּם תַּחַת
 כָּל־בְּכוֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֵת־
 בְּהֵמַת הַלְוִיִּם תַּחַת בְּהֵמַתָּם

והיו

אונק

שטאטט איהרען פֿיהעז׃

(מא) אונד זאָנדרע מיר ,
 דעם עוויגען , דיא לויים
 אויז , שטאטט אללעז ערוט׃
 געבאָהרנען בייא דען קינדערן
 ישראל'ז : אונד דאז פֿיה
 דער לויים שטאטט אללעז
 ערוטגעבאָהרנען ביים פֿיה
 דער קינדער ישראל'ז :
 (מב) משה מוזטערטע , וויא
 איהם דער עוויגע בעפֿאָהלען :
 אללעז ערוטגעבאָהרנען בייא
 דען קינדערן ישראל'ז :
 (מג) דאז וואָר אללעז ערוט׃
 געבאָהרנע , מאָנליכעז גע׃
 שלעכט , מיט אַנצייגונג דער
 נאמען , פֿאָן איינעם מאָנאט
 אָן אונד דאָריבער , אָן דער
 צאָהל : צווייא אונד צוואַנציג
 טויזענד , צווייא הונדערט ,
 דרייא אונד זיבנציג : (מד) דאז
 רעדטע דער עוויגע מיט
 משה , אונד שפראך :
 (מה) ניס דיא לויים שטאטט
 אללעז ערוטגעבאָהרנען בייא
 דען קינדערן ישראל'ז ,
 אונד דאז פֿיה דער לויים

תרגום אונקלוס

רש"י

(מא) וְתִקְרַב יָת לְיוֹאֵי קְדָמֵי אֲנִי יְיָ
 חֲלַף כָּל בּוֹכְרֵא בְּבֵנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָת
 כְּעִירֵא דְלְיוֹאֵי חֲלַף כָּל בּוֹכְרֵא בְּכְעִירֵא
 בְּבֵנֵי יִשְׂרָאֵל׃ (מב) וּמִנָּא מֹשֶׁה כְּטֵא
 דִּי פִקִּיד יְיָ יִתִּיה יָת כָּל בּוֹכְרֵא בְּבֵנֵי
 יִשְׂרָאֵל׃ (מג) וַהֲוֹז כָּל בּוֹכְרֵא דְכְרִיא
 לְמִנְיַהֲוֹן עֶשְׂרִין וַחֲרִין אֶלְפִין מֵאָתָן וּשְׁבַעִין
 וַתְּלָתָא׃ (מד) וּמֵלִיד יְיָ עִם
 מֹשֶׁה לְמִימְרֵ׃ (מה) קָרַב יָת לְיוֹאֵי חֲלַף
 כָּל בּוֹכְרֵא בְּבֵנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָת כְּעִירֵא
 דְלְיוֹאֵי חֲלַף כְּעִירֵא

משיכא מכלל ספק נפלים : (מא) ואת בהמת
 הלויים וגומר . לא פדו בהמת הלויים את בכורי
 בהמה טהורה . של ישראל אלא את פטרי
 חמוריהם ושה אחד של בן לוי פטר כמה פטרי
 חמורים של ישראל . פדעשהרי מנה היצודפים
 באדם

ויהיו

דליואי חלף כעירהון

וְהוֹדִיָּהּ הַלְלוּם אֲנִי יְהוָה :
 מִוֹאֵת פְּדוּיֵי הַשְּׁלֶשֶׁת וְהַשְּׁבַעִים
 וְהַמֵּאֹתִים הָעֶדְפִים עַל־הַלְלוּם
 מִבְּכוֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : מִי וְלַקְהֵל
 חֲמֵשֶׁת חֲמֵשֶׁת שְׁקָלִים לַגִּלְגָּלֶת
 בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ תִּקַּח עֲשָׂרִים
 גֵּרָה הַשֶּׁקֶל : מִח וְנִתְתָּה הַכֶּסֶף
 לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו פְּדוּיֵי הָעֶדְפִים
 בָּהֶם : מִט וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת כֶּסֶף

אונד לאם דיא לויים מיר
 אייגען זיין, איך דער עוויגע:
 (ש) צום לאזעגעלד דער
 צווייא הונדערט דרייא אונד
 זיבענציג: ערוטגעכאדערנען
 בייא דען קינדערן ישראל'ן,
 דיא מערהר זינד אלו דיא
 לויים: (מז) נים פֿיר יעדען
 הויפט פינף שקלים: נאך
 דעם געוויכטע דען הייליג
 טהובו, דען שקל צו צוואנציג
 ציג גרה: (מח) דיוען געלד
 גיבט דוא דעם אהרן אונד
 זיינען זאדנען: אלו זיין
 לאזעגעלד פֿיר דיא איבער
 צאהלינגען אונטער יענען:
 צום

הפריום

(מט) משה נאם דאז זילבער

תרגום אונקלוס

רש"י

ויהוון משמשין קדמי ליואי אגא יי:
 (מו) וית פורקו מאתו ושבעיו ותלתא
 דיתירין ער ליואי מבוכריא דבני
 ישראל: (מז) ותסב חמש חמש פלעין
 לגילגלתא בסלעי קדשא תסב עשרין
 מעין סלעא: (מח) ותתן כסף לאהרן ולבניהו פורקו דיתירין בהון:
 (מט) ונקיב משה ית כסף

באדם ולא מנה העודפים בנחמה: (מו) ואת
 פדוי השלשה וגומר. ואת הנכורות הכריכין
 להפדות בהם אלו השלשה ושבעים ומאתים
 העודפים בהם יתרים על הלויים מהם תקח
 חמשת שקלים לגלגלת כך היתה מכירתו של
 יוסף עשרים כסף שהיה בכורה של רחל:
 העודפים
 (מז) ונתתן כסף לאהרן ולבניהו פורקו דיתירין בהון:
 פרקנהון

באור

אשר יוכלו להפדות מקדושתן: (מה) קח אח הלויים, פעם אחת להודיעו משפט פדיון
 העודפים וביאורו כאשר תקח את הלויים ותמלא זיהיו הנכורים עודפים עליהם ולקחת חמשת
 וגו', כ"כ הראב"ע, ויותר נראה פי' מהר"י אברבנאל, שלמעלה לא הי' כי אם הודעה למשה
 בדרך מנין הנכורים, נתן לו סבה ואמר שיקח אח"כ את הלויים תחת בכורי ישראל, ולכך לא
 כאמר לנעלה בלשון כווי מוחלט, וקח את הלויים, כי אם ולקחת, אחרי שמכאם משה וראה
 שהנכורים עודפים אמר לו השם כווי מוחלט, שעכ"ז יקח את הלויים, והאיך יעשה בעודפים:
 (מו) פדוי השלשה וגו', סמוכות מלת פדוי קשה מאוד דקדוק, וראב"ע פי' שנסמכה
 מלת פדוי אל המספר וכמוהו רבים, ע"כ ואיכנו סבן ביאיד יאמר בסמיכות פדוי העודפים
 שאיכנה נסמכת אל המספר, ועוד איך יאמר על העודפים פדויים, והם אינן פדויים, והנכון
 כדעת הרד"ק שהכפרע פדויים איכנו פעול, אבל הוא שם על כסף הפדיון (בל"א דית
 לעזיגעלד), והוא כמו פדיום אלא שאיני על משקלו, והיחיד ממנו פדוי ע"מ בסוי עור
 תסא, וכן הועתק בל"א, וכן דעת אונקלוס שתרגם מלת
 פדוי בכסוק הוה ובכסוק מ"ס, פורקו, ועל מלת פדוי הלויים פסוק מ"ט תרגם פריקי

הַפְּדוּם מֵאֵת הָעֶדְפִים עַל-
 פְּדוּיֵי הַלְוִיִּם : י מֵאֵת בְּכוֹר בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל לְקַח אֶת-הַכֶּסֶף הַמִּשָּׁה
 וְשֵׁשִׁים וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְאַלְף
 בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ : נא וַיְהִי מִשָּׁה
 אֶת-כֶּסֶף הַפְּדוּיִם לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו
 עַל-פִּי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
 אֶת-מֹשֶׁה : פ שְׂבִיעִי

ד א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה
 וְאֶל-אַהֲרֹן לֵאמֹר : ז נִשְׂא אֶת-
 הַפְּדוּיִם קְרִי ראש

אהרן, אונד שפראך : (ז) געהמעט דיא אנצאהל דער

צום לאזעגעלד : פאן דען
 איבערצאהליגען איבער דיא
 דורך דיא לויים אויזגעלאז-
 טען : (ז) פאן דען ערוט-
 געבאדהרנען דער קינדער
 ישראל'ז נאם ער דאז זילבער :
 געמליך טויזענד דריי-
 הונדערט פינף אונד זעכציג
 שקל, נאך דעם געוויכטע
 דען הייליגטהומן : (ח) דיזען
 זילבער, דאז איין לאזעגעלד
 וואר, גאב משה דעם אהרן
 אונד זיינען וואהנען, אויף
 בעפעהל דען עוויגען : וויא
 דער עוויגע משה געבאטען
 האטטע :

ד (א) דער עוויגע רעדטע
 מיט משה אונד

תרגום אונקלוס

רש"י

פְּרָקְנָהוּן מִן דִּיתִירֵין עַל פְּרִיקָא לִיִּואֵי :
 (ב) מִן בּוֹכְרִיא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל נְסִיב ית-
 כֶּסֶף אֶלְף וּתְלַת מֵאוֹת וּשְׁתַּיִן וּחֲמִשָּׁה
 סְלַעִין בְּסֶלְעֵי קוֹדֶשׁא : (ג) וַיְהִי
 מִשָּׁה ית-כֶּסֶף פְּרִיקָא לְאַהֲרֹן וּלְבָנָהּ
 עַל-מִיטְרָא דְרֵי כְּמָא דִּי פִקִּיד יי
 ית-מִשָּׁה :

ד (א) וּמִלִּיל יי עִם מִשָּׁה וּלְאַהֲרֹן
 לְמִיטְרָא : (ב) קְבִילוּ ית
 חושבן

(מט) העודפים על פדווי הלויים * על אותם
 שפדו הלויים בגופן : (ג) חמשה ושישים ושלש
 מאות ואלף * כך סכום החשבון חמשת שקלים
 לגלגלת למאתים בכורות אלף שקל * לשבעים
 בכורות שלש מאות וחמשים שקל * לשלש בכורות
 חמשה עשר שקל * אמר כיצד אעשה בכור
 שאומר לו תן חמשת שקלים יאמר לי אני
 מפדווי הלויים מה עשה הביא שנים ועשרים
 אלף פתקין וכתב עליהם בן לוי ומאתים
 ושבעים ושלשה פתקין כתב עליהן ה' שקלים
 בללן וכתב בקלפי אמר להם באו ועלו פתקיכם
 לפי הגורל :

ד (ב) נשא את ראש * מנה מהם את

באור

פעול ולא סס : (מט) הפדיון, שס תאר על הכסף כמו שפירשתי והמ"ס נוספת כדרך השמות
 הנגזרים מן הפעלים שנתא בהם אותיות האמנות נוספות, ותמצא צד"ן נוספת כמו פדן
 כפסו : העדפים על פדווי הלויים, שהיו מרובים על אותן הבכורות שפדו על ידי הלויים
 ענין : (ג) חמשה ושישים ושלש מאות ואלף, כך סכום החשבון חמשת שקלים לגלגלת
 לרע"ג בכורות, אמר משה כיצד אעשה בכור שאומר לו תן ה' שקלים יאמר לי אני מפדווי הלויים
 מה עשה הביאך ב' אלף פתקין וכתב עליהן בן לוי ורע"ג פתקין כתב עליהן ה' שקלים בללן וכתב
 בקלפי אמר להם באו ועלו פתקיכם לפי הגורל * (רש"י) :

נשא